

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1915. Första kammaren. Nr 14.

Lördagen den 6 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 3 e. m.

Herr statsrådet friherre *Beck-Friis* avlämnade Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 18, med förslag till lag om äktenskaps ingående och upplösning m. m.

Anmäldes och bordlades bevillningsutskottets betänkande nr 1, i anledning av väckta motioner angående skrivelse till Konungen med begäran om utredning och förslag rörande förbud mot försäljning och import av rusdrycker under nu rådande ekonomiska kris.

Företogs val av sju ledamöter i kammarens tillfälliga utskott nr 1, till vars behandling hänvisats de inom kammaren väckta motionerna nr 11, 56, 58, 59, 60 och 61.

Därvid avlämnades 122 valsedlar, som godkändes och efter partibeteckning ordnades i två särskilda grupper så, att en grupp bildades av 72 valsedlar med överskrift »nationella partiet» och en andra grupp av 50 valsedlar med överskrift »liberala samlingspartiet».

Härpå bestämdes till den utsträckning, som för utseende av föreskrivet antal ledamöter var nödigt, för vardera gruppen ordningen mellan namnen å gruppens valsedlar, och blevo därvid med iakttagande av härför stadgade grunder namnen uppförda så, som här efteråt sägs.

För »nationella partiet» uppfördes såsom

- nr 1 herr Hammarskjöld,
- » 2 » Hallberg,
- » 3 » Olsson, Valerius,
- » 4 » Forssman,

vilka fyra namn i denna följd upptagits å gruppens alla valsedlar utom en.

För »liberala samlingspartiet» uppfördes såsom

- nr 1 herr Sandler,
- » 2 » Pettersson, Olaus,
- » 3 » Olsson, Oscar,

vilka tre namn i denna följd uppförts å gruppens alla valsedlar.

Första kammarens protokoll 1915. Nr 14.

Härefter vidtogs enligt givna bestämmelser fördelning av platserna mellan de båda valsedelgrupperna, och befunnos därvid nedan nämnda personer hava blivit till ledamöter i utskottet valda i följande ordning:

herr Hammarskjöld	från »nationella partiet»,
» Sandler	» »liberala samlingspartiet»,
» Hallberg	» »nationella partiet»,
» Pettersson, Olaus,	» »liberala samlingspartiet»,
» Olsson, Valerius,	» »nationella partiet»,
» Forssman	» » » » ,
» Olsson, Oscar	» »liberala samlingspartiet».

Företogs val av sju ledamöter i kammarens tillfälliga utskott nr 2, till vars behandling hänvisats de inom kammaren väckta motionerna nr 42, 43, 57, 62, 63, 64 och 65.

Därvid avlämnades 123 valsedlar, som godkändes och efter partibeteckning ordnades i två särskilda grupper så, att en grupp bildades av 73 valsedlar med överskrift »nationella partiet» och en andra grupp av 50 valsedlar med överskrift »liberala samlingspartiet».

Härpå bestämdes till den utsträckning, som för utseende av föreskrivet antal ledamöter var nödigt, för vardera gruppen ordningen mellan namnen å gruppens valsedlar, och blevo därvid med iakttagande av härför stadgade grunder namnen uppförda så, som här efteråt sägs.

För »nationella partiet» uppfördes såsom

- nr 1 friherre De Geer,
- » 2 herr Nylander,
- » 3 » Danström,
- » 4 greve Spens,

vilka fyra namn i denna följd upptagits å gruppens alla valsedlar utom en.

För »liberala samlingspartiet» uppfördes såsom

- nr 1 herr von Koch,
- » 2 » Steffen,
- » 3 » Östling,

vilka tre namn i denna följd upptagits å gruppens alla valsedlar.

Härefter vidtogs enligt givna bestämmelser fördelning av platserna mellan de båda valsedelgrupperna, och befunnos därvid nedan nämnda personer hava blivit till ledamöter i utskottet valda i följande ordning:

friherre De Geer	från »nationella partiet»,
herr von Koch	» »liberala samlingspartiet»,
» Nylander	» »nationella partiet»,
» Steffen	» »liberala samlingspartiet»,
» Danström	» »nationella partiet»,

greve Spens
herr Östling

från »nationella partiet»,
» »liberala samlingspartiet»,

Föredrogs statsutskottets nästlidne dag bordlagda memorial nr 9, med anledning av remiss från första kammaren av en utav herr N. S. Stadener väckt motion.

Om återlämnande från statsutskottet av en dit remitterad motion.

Nu föredragna memorial hade följande lydelse:

»Till statsutskottet har från riksdagens första kammare blivit remitterad en av herr N. S. Stadener väckt motion (nr 22), däri hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t, i samband med utredning rörande ändrade grunder för biskoparnas avlöning, låta jämväl verkställa utredning, i vad mån ändring i stiftsindelningen bör äga rum, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Då frågan om stiftsindelningen är ett ärende, som icke synes tillhöra utskottets behandling, får utskottet, med stöd av § 7 i de för riksdagen gällande reglementariska föreskrifter, hemställa, att herr Stadeners ovanberörda motion må till första kammaren återlämnas.»

Herr Trygger: Herr talman, mina herrar! För min del hyser jag den uppfattningen, att statsutskottet mycket väl skulle ha kunnat behandla den ifrågavarande motionen. Då statsutskottet emellertid varit av annan mening och denna mening otvivelaktigt också har vissa skäl för sig, torde väl det lämpligaste vara, att vi godkänna statsutskottets återlämnande.

Jag får därför hemställa, att kammaren med godkännande av statsutskottets förfarande att återlämna motionen måtte besluta att remittera den till lagutskottet.

Överläggningen ansågs härmed slutad, varefter på särskilda propositioner kammaren biföll vad utskottet i föreliggande memorial hemställt och beslöt, att ifrågavarande motion skulle överlämnas till lagutskottet.

Föredrogs och lades till handlingarna lagutskottets den 3 och 5 innevarande februari bordlagda utlåtande nr 2, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning.

Vid föredragning av den vid sammanträdet början avlämnade Kungl. propositionen blev denna på begäran bordlagd.

Herr Magnusson, Gerhard, som nu erhöll ordet, yttrade:

Herr talman! Genom nådigt brev den 21 februari 1908 har Kungl. Maj:t bestämt, att röntan å den genom ett samma dag av

Begäran att få framställa interpellation.

Begäran att
få framställa
interpellation.
(Forts.)

Kungl. Maj:t medgivet lotteri inkomna vinsten, som beräknades till omkring 1,600,000 kronor, skulle efter vissa angivna grunder användas till understödjande av gymnastik och idrott i Sverige.

Med den utveckling, idrotten fick, särskilt efter Olympiska spelen i Stockholm 1912, visade det sig emellertid, att dessa räntemedel ej räckte till för sitt ändamål, och beviljade därför riksdagen 1913 och sedermera riksdagen 1914 ett statsanslag å 100,000 kronor till understödjande av idrotten inom landet på de villkor, Kungl. Maj:t kunde finna skäligt bestämma. Kungl. Maj:t har sedermera genom nådiga brev den $\frac{9}{7}$ 1913 och $\frac{19}{11}$ 1914 fastställt, efter vilka grunder såväl detta anslag som ock förutnämnda lotteriräntemedel skola utgå. De ändamål, medlen huvudsakligen avse att främja, äro anläggning och underhåll av idrottsplatser i landet samt understödjande av idrottsföreningarna i deras verksamhet, och har Kungl. Maj:t därvid föreskrivit, att landsbygdens befolkning särskilt bör komma i åtanke vid medlens fördelning. Kraven på dessa medel hava under de 2 år, statsanslaget stått till förfogande, varit omkring 200.000 kronor årligen, men hava dessa krav, som i stort sett alla varit väl berättigade, endast delvis kunnat tillfredsställas, för år 1914 med omkring 40 % och för 1915, till följd av den nedsättning i statsanslaget till 62,000 kronor, som måst äga rum, med omkring 12 %. Dessa lotteriräntemedel jämte statsanslaget synas således vara väl behöfliga för det ändamål, för vilket de äro avsedda, och synas åtminstone icke tåla någon minskning.

Nu har emellertid i dagarna framställts anspråk på att minska denna lotterifond, i det att Sveriges centralförening för idrottens främjande hos Kungl. Maj:t begärt att få använda ett belopp av 111.000 kronor av fonden till inlösen av Aktiebolaget Idrottsparkens rätt att under tio år förvalta Stadion.

Då jag anser det vara i statens intresse, att denna fond ej minskas, och då ett bifall till Centralföreningens framställning skulle medföra särskilda krav på ersättning åt idrottsfonden genom ökade anslag till idrottsrörelsen, så anhåller jag vördsamt om första kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kungl. ekklesiastikdepartementet få framställa en interpellation i ärendet.

Först dock några ord om sakens förhistoria:

Genom ett den 18 mars 1911 träffat avtal, som sedermera av Kungl. Maj:t fastställdes, överlät Aktiebolaget Idrottsparken till Centralföreningen all sin rätt till det av bolaget förhyrda området vid Valhallavägen och Sturevägen med alla därstädes befintliga bolaget tillhörande byggnader och anläggningar jämte inventarier för att därigenom möjliggöra Stadions uppförande på denna plats. I ersättning för denna upplåtelse erhöi bolaget rätt att disponera Stadion, anläggningar och inventarier, med början senast den 1 oktober 1915 och därefter under högst 10 år, dock att, därest före denna tioårsperiods slut bolagets nettoinkomst av ifrågavarande dispositionsrätt uppginge till sammanlagt 120.000 kronor (bolagets aktiekapital) med 5 % ränta å ogrundet belopp från $\frac{1}{10}$ 1910, dispositionsrätten genast skulle återgå till Centralföreningen. Tillika ställdes

i utsikt, att bolaget skulle av Centralföreningen erhålla särskild ersättning för inventarierna med 10,000 kr.

Nu vill Centralföreningen göra gällande, att det skulle vara i statens och idrottens intresse, att detta avtal blir brutet, och att bolaget i stället för lotterifonden erhåller ett vederlag i ett för allt med 111,000 kronor.

Man torde för bedömandet av denna fråga få till att börja med utgå ifrån att de män, som vid Idrottsparkens skapande tillskötö kapital, ej gjorde detta i huvudsaklig avsikt att göra affär på sina tillskjutna medel, utan snarare i avsikt att stödja och hjälpa idrotten och skaffa densamma ett hem i Stockholm. Detta hindrar dock ej, att bolaget kan ha ett berättigat krav på ersättning för sitt utlagda kapital, men anledning torde icke föreligga att härför lämna annan ersättning, än som 1910 av regeringen efter prövning tillerkänts bolaget och som enligt mitt förmenande måste anses fullt tillfredsställande. I alla fall bör bolaget sättas i tillfälle att disponera över Stadion i enlighet med den gjorda överenskommelsen, som säkerligen är för bolaget synnerligen förmånlig. Det ekonomiska resultatet av verksamheten under de två år, Centralföreningen förvaltade Stadion, kan nämligen icke anses vara en tillförlitlig värde-mätare på den inkomst, Stadion kan giva. Bristen på förbindelse med idrottsledningen och idrottsmännen torde i huvudsak vara anledningen till det förhållandevis dåliga ekonomiska resultat Stadion givit under de två senaste åren, liksom också häri orsaken torde ligga till de förhållandevis kläna idrottsresultat, som de senare åren visats på Stadion.

Regeringen synes för övrigt redan år 1910 hava förutsett, att av en eller annan anledning anspråk på lotterifonden skulle komma att framställas i samband med uppgörelsen med Aktiebolaget Idrottsparken, i det regeringen för att skydda fonden mot dylika anspråk föreskrivit, »att Centralföreningen utan kostnad för statsverket och utan anlåtande av medel från idrottslotteriets vare sig ordinarie eller extra dragningar och ej heller ränta av sådana medel träffar sådan uppgörelse med Aktiebolaget Idrottsparken, att föreningen kommer i åtnjutande av all den rätt till Idrottsparken och anläggningen därstädes, som nu må tillkomma nämnda bolag.»

Beträffande idrottsmännens intresse i saken torde det för dem kunna vara tämligen likgiltigt, om Centralföreningen eller bolaget sköter Stadion, men det är dem ingalunda likgiltigt, om från de fonder, varav räntan skall komma dem tillgodo, tages ett så avsevärt belopp som det, varom här är fråga. Vill Centralföreningen ovillkorligen själv sköta Stadion, så torde Centralföreningen härtill lämpligen kunna använda sina egna fonder, som lära uppgå till omkring 100,000 kronor, och därmed undvika en åtgärd, som skulle lända till stort förfång för den svenska idrottsrörelsen.

Av dessa skäl anhåller jag vördsamt om kammarens tillstånd att till statsrådet framställa följande fråga:

ämnar herr statsrådet, för den händelse Kungl. Maj:t skulle bifalla Sveriges centralförenings för idrottens främjande framställ-

*Begäran att
få framställa
interpellation.
(Forts.)*

Begäran att
få framställa
interpellation.
(Forts.)

ning att avhända lotterifonden ett belopp av 111,000 kronor till inlösen av Aktiebolaget Idrottsparkens rätt att under högst tio år disponera Stadion, föreslå Kungl. Maj:t och riksdagen att bevilja sådan ökning i anslagen till idrottsrörelsen, att densamma erhåller ersättning för den minskning i fonden, som av ett dylikt avhändande skulle bliva följden?

Härtill lämnade kammaren sitt bifall.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades herr *Rosén* från och med den 8 till och med den 20 innevarande månad.

Justerades fyra protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 3.38 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.
